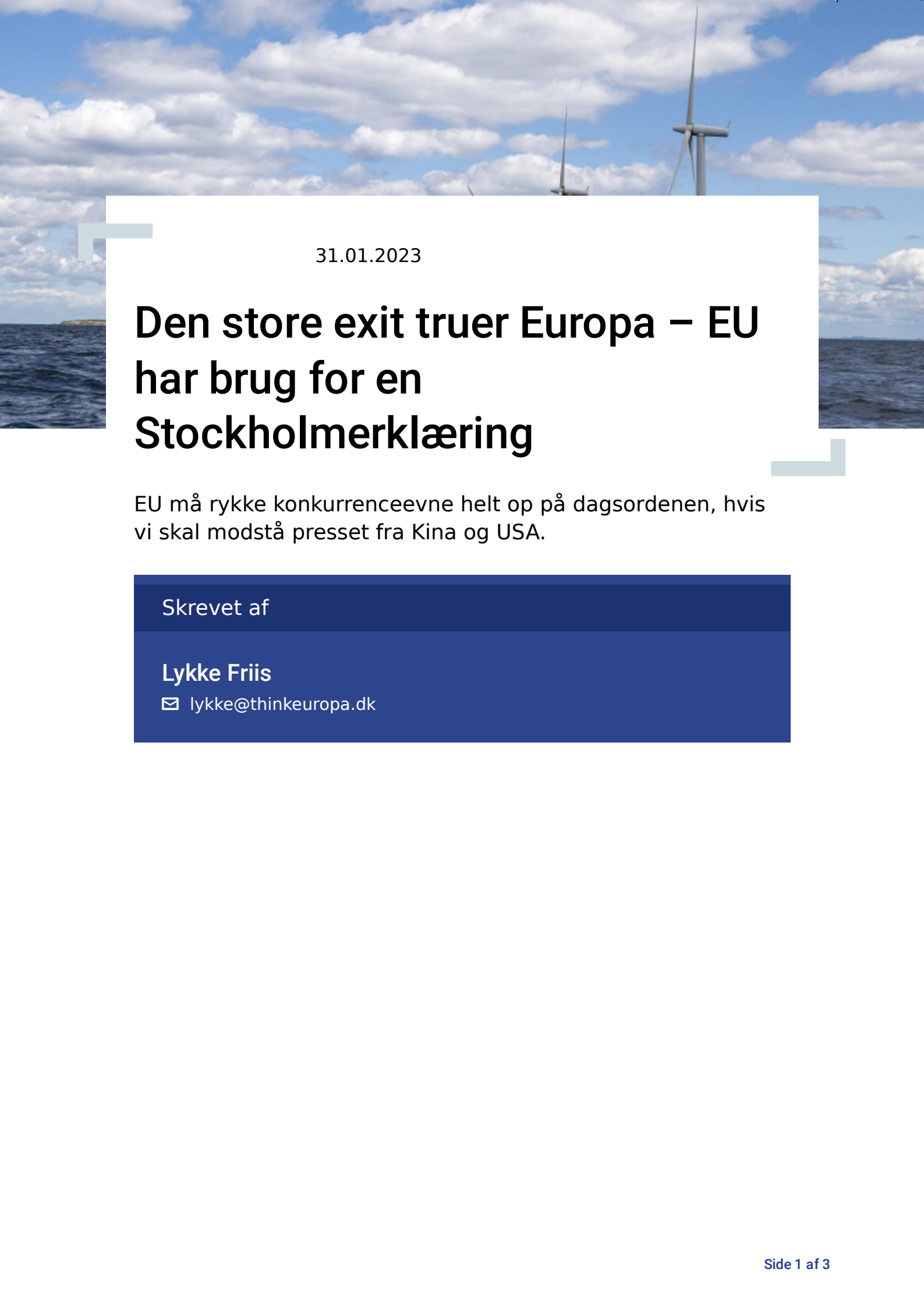

31.01.2023

Den store exit truer Europa – EU har brug for en Stockholmerklæring

EU må rykke konkurrenceevne helt op på dagsordenen, hvis vi skal modstå presset fra Kina og USA.

Skrevet af

Lykke Friis

✉ lykke@thinkeuropa.dk

Intet har i de forgangne uger kunne konkurrere med diskussionen om, hvorvidt Europa skal levere kampvogne til Ukraine. For det er grundlæggende Europas overlevelse, der er på spil. Men lige under overfladen venter en diskussion om en anden form for overlevelse, nemlig den økonomiske.

Tag bare de meldinger, der på det seneste er tikket ind fra vort naboland Tyskland. Kemigiganten BASF rykker produktion til Kina, farma-kæmpen Bayer tager til USA og Kina, og senest har ægteparret fra BioNTech, der udviklede den livsnødvendige covid-vaccine, meddelt, at de flytter deres kræftforskning til Storbritannien. Oven i det kommer meldinger fra Europas grønne industri om, at USA, efter vedtagelsen af Bidens store klimapakke, nærmest er gået på strandhugst i Europa.

Den kritiske udvikling har fået bl.a. Kommissionsformand Ursula von der Leyen og Frankrigs præsident Emmanuel Macron til at røre på sig. Europa må vågne op. Ikke alene må vi reagere på USA's klimapakke; vi må også forstå, at vi ikke længere pr. definition kan handle os til fred og derfor ikke må være så sårbare over for tredjelande, når det gælder alt fra værnemidler over energi til halvledere. Som følge af dette skal EU's stats- og regeringschefer allerede den 9.-10. februar diskutere nødvendigheden af en styrket industripolitik med mere lempelige statsstøttere regler og muligheden for på sigt at oprette en ny gældfinansieret fond.

Lad det være sagt med det samme. En del af von der Leyen og Macrons tanker vil blive gennemført. Dertil er presset for stor. Men de må altså ikke stå alene. Grundlæggende kan Europas konkurrenceevne altså ikke reddes ved hjælp af øget statsstøtte. Eller som den hollandske EU-ambassadør er citeret for at sige: Karl Marx på steroider er ikke vejen frem. Det er noget meget fundamentalt, der skal til. EU-landene må styrke deres konkurrenceevne gennem reformer af alt fra pensionssystemer over uddannelsessystem til innovationspolitik.

Dertil kommer, at EU må rykke konkurrenceevne helt op på dagsordenen. I 2000 vedtog landene på topmødet i Lissabon, at EU skulle være den mest konkurrencedygtige region i verden i 2010. Siden gik denne Lissabon-målsætning under i krisehåndtering, fra finans- til covidkrisen. Men nu må tiden være kommet til at relancere den. Hvorfor ikke vedtage en ny bred, mere realistisk Stockholm-målsætning under svensk EU-formandskab?

Som en del af denne nye diskussion bør EU-lederne også reflektere intenst over, hvorfor europæiske klimavirksomheder nu søger mod USA. Det gør de jo, fordi den amerikanske støttemodel er langt mere smidig end den europæiske. I USA er virksomhederne sikre på, hvad de får i dollar og cents her og nu, nemlig en stor skatterabat, hvis de lægger produktion i USA. I EU kan de gå i gang med en langvarig ansøgningsproces til f.eks. de nye såkaldte IPCEI-projekter. Det kan tage år, uden at de på nogen måde er sikre på at komme igennem nåleøjet. Dertil kommer, at godkendelse af alt fra opsættelse af vindmøller til vedtagelse af nye regler for f.eks. bioteknologi går langt hurtigere i USA.

Februar EU-topmødet er blot startskuddet til en længerevarende diskussion om Europas industripolitik og konkurrenceevne. Ikke desto mindre haster det med, at også frihandelsnationen Danmark udvikler klarere ideer. Hvis vi skal være mere åbne over for statsstøtte, hvad skal støtte gå til mere præcist? Og hvilke klare tilsagn, der styrker den langsigtede konkurrenceevne, skal EU's traditionelle frihandelslande og "budgetstrammere" have for at acceptere mere statsstøtte?